

Kunsthistorica promoveert op geschiedenis van Metz & Co

Gerrit Rietveld, Le Corbusier, J.J.P. Oud. Indrukwekkende namen komen voorbij in de geschiedenis van Metz & Co. Kunsthistorica Petra Timmer boog zich voor haar promotie aan de VU over de opmerkelijke samenwerking tussen linkse avant-gardekunstenaars en een elitair warenhuis.

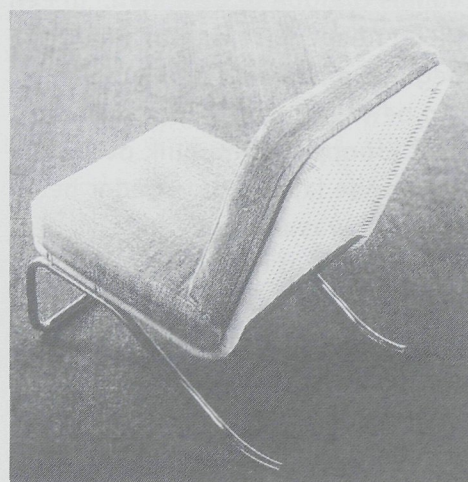
Petra Timmer is een betrokken wetenschapper. Haar promotieonderwerp, het warenhuis Metz & Co, is haar 'aan het hart gebakken'. Ze droeg haar boek 'Metz & Co. De creatieve jaren' op aan Gina de Leeuw-Monty, de weduwe van de laatste 'creatieve' eigenaar-directeur. En wanneer de kersverse doctor praat over de grote man achter de vooruitstrevende, artistieke koers van het bedrijf, verschijnt er een vertederde glimlach op haar gezicht. Joseph de Leeuw was een heel bijzonder iemand. Hij was ondernemend, had gevoel voor zaken, en had daarbij het lef om in zee te gaan met avantgardekunstenaars.

Familieleden van De Leeuw waren ook present bij Timmers promotie, op 14 maart. De kunsthistorica ontmoette hen voor het eerst toen ze in 1980 hun archief kwam bekijken. Ze was op Metz & Co gestuit tijdens haar studie, omdat ze zich verdiepte in het Nieuwe Bouwen of de Nieuwe Zakelijkheid. De veelal linkse kunstenaars binnen deze stroming wilden met hun werk concreet bijdragen aan een nieuwe maatschappij. Ze geloofden in volkswoningbouw en de ontwikkeling van verantwoorde massameubelen.

Deze kunstenaars vonden in Metz een kanaal om hun werk bij het publiek te brengen. De winkel produceerde onder meer meubelen van Le Corbusier, J.J.P. Oud en Marcel Breuer. Gerrit Rietveld richtte de winkel op de hoek van de Amsterdamse Keizersgracht en Leidsestraat in en bouwde een glazen koepel op het dak.

De samenwerking met deze functionalistische avantgarde was niet de eerste gelegenheid waarbij de stoffen-, mode- en interieurwinkel zijn tijd vooruit was. Toen de meeste dames nog ingesnoerde jurken droegen en hoeden met struisveren, introduceerde Metz & Co rond 1900 losvallende Engelse Liberty-japonnen. In 1922 ontwierp Stijl-kunstenaar Victor Húsár stoffen voor het bedrijf en vanaf 1923 vervaardigde Metz meubels van de socialistische ont-

werper Willem Penaat. Verantwoordelijk voor deze gedurfde koers was Joseph de Leeuw. Van jongste bediende bij Metz & Co, met slechts een lagereschooldiploma, had hij zich opgewerkt tot eigenaar-directeur. Hij interesseerde zich voor kunst, koesterde socialistische sympathieën en voelde zich aangetrokken tot de vernieuwende geesten van zijn tijd. Behalve de functionalistische meubels produceerde zijn bedrijf onder meer tapijten van Bart van der Leek, stoffen van Sonia Delaunay en keramiek van

de socialistische kunstenaar Hildo Krop.

Josephs zoon Henk zette na de oorlog het progressieve beleid van zijn vader voort. Zo haalde Metz & Co als eerste Italiaans design en de minirokken van Mary Quant naar Nederland. In 1973 deed Henk de Leeuw de zaak van de hand en werd Metz een 'gewone' winkel.